

Posudek oponenta bakalářské práce katedra pedagogiky FF UK v Praze

Jméno a příjmení studenta: Ivana Říhová

Název práce: **OSV jako jedna z možností realizování primární prevence**

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Josef Valenta, CSc.

Oponent práce: Mgr. Martina Švandová, Ph.D.

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh): 56 včetně seznamu literatury

Počet titulů v seznamu literatury: 27 + 7 internetových zdrojů

Formální zpracování

Jazykové vyjádření (dodržování pravopisné normy, stylistické schopnosti, zvládnutí odborných výrazů)

1	2	3	4
---	---	---	---

X			
---	--	--	--

Zacházení s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení citačních norem)

X			
---	--	--	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

X			
---	--	--	--

Metody práce

Vhodnost použitých metod v celku práce

X			
---	--	--	--

Využití empirických metod

	X		
--	---	--	--

Využití nevýzkumných praktických zkušeností

X			
---	--	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Naplnění cílů práce

X			
---	--	--	--

Vyváženost a logická souvislost jednotlivých částí

	X		
--	---	--	--

Návaznost kapitol a subkapitol

X			
---	--	--	--

Odborný vklad, použitelnost výsledků v praxi

X			
---	--	--	--

Vhodnost prezentace závěrů práce

X			
---	--	--	--

Metodologická a odborná připravenost k řešení problematiky

X			
---	--	--	--

Celkové hodnocení práce (klady, nedostatky):

Bakalářská práce I. Říhové otevírá téma primární prevence na základních školách a nečiní tak z obvyklého úhlu „popisu stavu věci“. Předkládá návrh dobře představitelného nového modelu, v němž naplňování funkce školního metodika prevence není prací vykonávanou nad rámec běžného úvazku učitele, ale prací specialisty na celý úvazek. Tento specialista je sociální pedagog a je vyškolen v Osobnostní a sociální výchově.

Autorka v první části terminologicky vyjasnila primární i jiné druhy prevence, neopomněla upřesnění specifických a nespecifických preventivních programů. Podrobněji se zabývala Osobnostní a sociální výchovou včetně rizik spojených s její realizací. V dalších kapitolách charakterizovala navrhovaný

model metodika prevence a v empirické části prezentovala podpůrný výzkum ve 4 základních školách (sledování didaktických principů a metod využívaných v OSV).

Vyzdvihnout na předložené práci je třeba tato **pozitiva**:

1. **Vize úvazku sociálního pedagoga** ve škole. Práce bude obhajována několik týdnů poté, co byl ze strany MŠMT zveřejněn Akční plán inkluzivního vzdělávání pro období 2016-2020 vycházející z již schválené novely školského zákona (platné od školního roku 2016/17). Tyto dokumenty počítají mimo jiné s řadou podpůrných opatření pro základní školy včetně personální podpory, jmenují školního psychologa, speciálního pedagoga a sociálního pedagoga. Autorčina odvážná vize specialisty na OSV a prevenci, která se na první pohled zdá nereálná (tj. pro školu především drahá) může v nově nastaveném systému možností podpory a tzv. projektů se zjednodušeným financováním („šablony“) získat konkrétnější rysy. (Pozn.: připouštím, že „šablony“ nejsou řešením trvalým a sociální pedagog je v novele zamýšlen především jako osoba podporující inkluzi žáků se sociálním znevýhodněním, faktem ale zůstává, že již v minulosti se jednoduchost financování dlouhodobých preventivních programů ze šablon osvědčila a v některých školách zůstávají sociální pedagogové i nadále, financování např. z programů rozvoje města).
2. Práce nepostrádá **přehlednost a uměřenost** – řazení kapitol je (s výhradami uvedenými níže) logické, v teoretické části jsou uvedeny texty relevantně se vztahující k OSV a primární prevenci, práci si lze s mírnými úpravami představit jako základ metodického materiálu.
3. Oceňuji též solidní kvalitu zpracování po formální stránce – dobrá je **jazyková úroveň textu** i práce se zdroji, nechybí průvodní aparát.

K textu mám tyto **připomínky**:

1. Autorka v úvodu strany 35 píše: „... je důležité vymezit, jaký by měl metodik prevence být...“ a na dalších řádcích se poměrně trefně zamýšlí nad osobnostním nastavením a profesním zaměřením takového pedagoga. Využívá zde pravděpodobně vlastní zkušenost a náhled a opírá se rovněž o úvahy na toto téma zmíněné v pedagogické a poradenské literatuře (Pelikán, Úlehla). Tato kapitola o pojetí školního metodika prevence v navrhovaném modelu by mohla být „více prodána“. Je totiž velmi podstatná, protože otázka „jaký by měl metodik být“ je trvale podceňována, ve školách se řeší povrchně, případně se neřeší vůbec, nebo svádí k odpovědi „měl by mít zájem o děti“ či jiným klišé. Znamená to **vyladění kapitoly ještě více do podoby „co by měl metodik prevence umět a co by měl dělat“**, strukturování informací uvedených v kapitole do jakýchsi bodů. A, mimochodem, v tomto kontextu se větička „měl by mít rád lidi...“ hned na počátku výčtu jeví poněkud nadbytečnou, byť je asi pravdivá.
2. Jak jsem již zmínila, vize sociálního pedagoga společně s dalším podpůrným personálem ve škole není dle dokumentů MŠMT přicházejících v platnost nereálná. S ohledem na to se domnívám, že připravovaná novela školského zákona (v médiích zmiňovaná již několik měsíců) mohla být jako příklad „naděje na změnu“ uvedena. Právě tak mohla být zmíněna již nyní využívaná (z dalších velkých projektů financovaná) možnost zapojení školního psychologa či v menšině případů speciálního pedagoga do dlouhodobých nespecifických programů primární prevence, v případě proškolení i do OSV. Do navrhovaného modelu prevence by školní psycholog (pro stále více škol reálný již nyní) zapadal jako spolupracující nebo supervizní osoba.

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

Jako čtenáře uceleného metodického materiálu o propojení OSV a primární prevence (jímž by práce po dopracování mohla být) by mě mimo jiné zajímaly možnosti využití dlouhodobých preventivních programů zajišťovaných externími organizacemi, jež zmiňujete na str. 15. Existuje aktualizovaný přehled takových možností? Máte k dispozici nějakou zpětnou vazbu školy k takovému přehlednému programu?

Doporučení k obhajobě: práci doporučuji k obhajobě

Navrhovaná klasifikace: výborně.

Datum, podpis:
2.9.2015

Martina Švandová